

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Pastorația Individuală și Colectivă.

De *†* Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului

II.

Până în clipa când Mântuitorul nu întrebă pe Apostoli: „*Dar voi cine-Mi ziceți că sunteți?*”, — aceștia nu fură introduși în toate tainele mântuirii; din clipa aceasta însă Domnul îi inițiază cu multă precauție în taina morții și învierii Sale. Nu mult după aceasta Domnul se schimbă la față, dar coborându-se din munte li-a poruncit: „nimănu-i să nu spuneți vedenia aceasta până când Fiul omului se va scula din morți” (Mat. 17. v. 9). Când a luat cu sine pe cei doisprezece spre Ierusalim, le zise: „Iată ne suim în Ierusalim și se vor împlini toate cele scrise prin prooroci pentru Fiul Omului” (Luca 18 v. 31).

Cine citește cu atenție toate momentele prin care Domnul pregătește pe ucenici pentru patimile sale, vede grija arătată de Mântuitorul de a pregăti de bună vreme pe Apostoli pentru clipele grele în așa chip, încât ei să recunoască atunci că toate s'au întâmplat după spusele Domnului. În drumul spre Emaus adevărat că Domnul numește pe cei doi ucenici „*nepricepuți și zăbavnici cu inima a crede cele întâmplate la înviere, dar Domnul a făcut mai mult. Cu o răbdare uimitoare le-a tâlcuit din Scriptură începând de la Moisi și de la toți proorocii, cele ce vorbeau despre Iisus.*” (Luca 24 v. 27). Dumnezeu Cerului și al pământului să dăruiască și preoților neamului românesc răbdare destulă spre a lumina cu învățătura pe toți cei nepricepuți și neîncrezători.

Pilda celor doi ucenici din drumul spre Emaus a fost o adevărată pildă de pastorație

individuală, căci Domnul n'a așteptat până ce erau adunați toți Apostolii în Ierusalim, ca acolo să-i încredințeze despre învierea Sa. Domnul s'a atașat celor doi, i-a învățat și a stat cu dânșii întru frângerea pâinii, ca să alunge nedumeririle lor. *Aici o modestă întrebare punem preoților noștri: câți cercetează pe credincioșii lor aflători în nedumerire?* Mulți preoți așteaptă sosirea zilei de Duminică spre a da lămuriri în predică, dar se poate întâmpla că cei nedumeriți nu sunt acolo și astfel lămurirea lor întârzie. Cercetați deci iubitorilor preoți pe cei mai nedumeriți dintre credincioșii voștri, urmați pilda Domnului!!!

Când fiii lui Zevedei cer de la Domnul, să șadă unul de-a dreapta și altul de-a stânga în împărăția cerurilor, Domnul nu-i refuză brusc, ci li asigură că și ei vor bea paharul Domnului (Matei 20 v. 23).

Firește că o asemenea ținută a Apostolilor nu însemna o smerenie desăvârșită. Știm că smerenia este temelia vieții virtuoză. Mântuitorul zice că cel ce se smerește ca pruncul este mai mare întru împărăția cerurilor (Mat. 18 v. 3).

Cât de frumoasă povăț dă Domnul în privința smereniei: „cel ce este mai mare între voi, să fie ca cel mai mic și cel ce este, începător ca cel ce slujește” (Luca 22 v. 27).

Această smerenie este necesară la virtutea iubirii: „Acestea poruncesc vouă ca să vă iubiți unul pe altul” E și firesc că Domnul i-a îndemnat la iubire, căci ei aveau ca și Iisus să devină păstori buni, cari sufletul să-și pună pen-

tru oi (Ioan 10 v. 11). Domnul zice: „Poruncă nouă dau vouă, ca să vă iubiți unul pe altul precum Eu V-am iubit pe voi ca și voi să Vă iubiți unul pe altul. Întru aceasta vor cunoaște toți că ai Mei ucenici sunteți, de veți avea dragoste întru voi” (Ioan 13 v. 34—35).

„Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca cineva sufletul său să-și pună pentru prietenii săi” (Ioan 15 v. 13).

Apostolii erau chemați să aducă *roadă multă* (Ioan 15 v. 8). Din pricina aceasta nu-i mirare că Domnul depune atâta stăruință pentru formarea lor și îl roagă: „*rămâneți întru dragostea Mea*”.

Mântuitorul a păzit pe sfinții Apostoli față de prejudecățile timpului. Le spune că Fariseii sunt un iad, pe care nu l-a sădit Tatăl Ceresc. (Mat. 15 v. 13). Domnul îi îndeamnă să se ferească de aluatul Fariseilor (Mat. 16 v. 6) și mai ales de faptele lor, căci Fariseii zic și nu fac: (Mat. 23 v. 3).

Iisus povățuește pe ucenici să se păzească de avuție, de lăcomie. Când oare care din popor a rugat pe Domnul: „Invățătorule, zi fratelui meu să împartă cu mine moștenirea” (Luca 12), Domnul refuză a face pe judecătorul, dar nu se mulțumește cu aceasta. Domnul folosește și acest prilej spre a învăța poporul să se ferească de lăcomie (Luca 12 v. 15). *Domnul folosește deci orice prilej spre a învăța nu numai poporul, ci și pe Apostoli*, căci și Apostolilor le-a spus în mod deosebit, „pentru aceasta zic vouă, nu vă grijiți cu sufletul vostru, ce veți mânca nici cu trupul în ce vă veți îmbrăca (Luca 12 v. 22).

În predica de pe munte zice către Apostoli: „Voi sunteți sarea pământului.... lumina lumii” (Mat. 5 v. 13—14). Apostolii sunt îndemnați a-și face datoria căci cel ce va strica poruncile și va învăța așa pe oameni „*mai mic se va chema întru împărăția cerurilor*; iar acela ce va face și va învăța, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor” (Matei 5 v. 19)

Apostolii sunt trimiși la propovăduire mai ales către oile pierdute ale casei lui Israel, spre a vindeca bolile trupești și sufletești. Cele sufletești sunt vindecate de Apostoli prin propovăduirea împărăției cerurilor (Mat. 10 v. 7) iar vindecarea bolnavilor, curățirea leproșilor, arată că Domnul a trimis pe Apostoli și pe urmașii lor ca să vindece și boalele trupești. *Este bine a ne însemna aici la Mat. 10 v. 8 se arată datoria noastră de a ne interesa și de binele material al credincioșilor noștri!* Mântuitorul învață pe Apostoli să aibe

curaj căci în persecuții Duhul îi va învăța să se apere. (Matei 10 v. 20).

Mântuitorul arată deci pe larg toate circumstanțele propovăduirii: la propovăduire să nu ia cu dânsii averi și să nu se teamă când nu vor fi ascultați, căci cu dânsii va fi în toate zilele (Mat. 28 v. 20). Domnul le făgăduiește pe Mângăetorul (Ioan 16 v. 7) și le pune în vedere că oare când întristarea lor întru bucurie se va întoarce (Ioan 16 v. 20). *Grija Mântuitorului pentru Apostoli era nemărginită: Domnul s'a îngrijit și de recreația lor.* (Marcu 6 v. 31).

Interesant este a cunoaște grija deosebită pe care o a arătat Mântuitorul față de apostolul Iuda, voind a-i face pe acesta să-și cunoască scăderile și să se îndrepteze. Deja admonestările adresate de Domnul către toți în privința întrebunțării averii, erau de natură a-l avertiza pe Iuda în direcția îndreptării. Înainte de Paști cu șase zile, în casa lui Lazar — când Maria a uns picioarele lui Iisus cu mir, — Mântuitorul îl învață pe Iuda într-o formă de cea mai subtilă manieră. (Ioan 12 v. 8). Altădată Domnul s'a referit la Iuda cu un cuvânt mai aspru, zicându-i diavol. (Ioan 6 v. 70). Dar Mântuitorul avea dreptate să întrebunțeze acest aspru cuvânt, căci Iuda nu luase în seamă avertisările despre întrebunțarea celor lumesti, când Domnul a zis: „Lucrați nu pentru mâncarea cea peritoare, ci pentru mâncarea aceea, care rămâne spre viață vecinică” (Ioan 6 v. 27)

Când Mântuitorul spală picioarele Apostolilor, se referă la Iuda, când zice: *Și voi curăți sunteți dar nu toți*” (Ioan 31 v. 10).

Când ucenicii au gătit Paștile, Domnul a zis: „unul din voi va să mă vândă” (Mat. 26 v. 21).

Mântuitorul zice lui Iuda în clipa vânzării: prietene pentru ce ai venit?” (Mat. 26 v. 50) De câte ori *nu vindem și noi cauza Domnului când arătăm neglijență, nepăsare în lucrul mântuirii. Domnul este îndelung răbdător, bun și lesne iertător, ne consideră prieteni ai săi chiar și atunci când suntem pe punctul de a vinde cauza Lui. Cade-se deci să cunoaștem și de aici bunătatea Domnului și să ne îndreptăm. Câți ierarhi, episcopi și mitropolii nu apelează azi la preoții lor să-și facă deplin datoria!!!*

Metoda preventivoare a Mântuitorului a fost întrebunțată și de Apostoli: el îndeamnă pe Timoteiu să fugă de poftetele tinerețelor, îl îndeamnă la priveghiare (II. Tim. 4 v. 5), la curățenie. (I, Tim. 5 v. 22). În totul divergențelor eretice din Asia Mică nu este mirare că Timoteiu este îndemnat de repetite ori să pă-

zească lucrul cel bun încredințat lui (II Tim. 1 v. 14 și I. 6 v. 14). Sfântul Pavel îl îndeamnă să se ferească de ereticii cari ca și astăzi și în vremea lui pentru *câștig* propagau rătăcirii (I Tim. 6 v. 5).

Sf. Pavel îl îndeamnă pe Timoteu să pătimească pentru evanghelle (II, Tim. 1 v. 8). Cât de potrivite sunt și pentru zilele de azi cuvintele lui Pavel: „Tu dar pătimește ca un bun viteaz al lui Isus Hristos” (II. Tim. 2. v. 3).

Sf. Pavel îndeamnă pe Tit să certe pe cei cari stau împotriva învățătorei sănătoase. (Tit 1 v. 9) În privința pastorației individuale se dau sfaturi cum să se poarte păstorul de suflete cu cei bătrâni și cu văduvele. (I. Tim. 5).

Faptele Apostolilor conțin sfaturi generale către păstorii sufletesti. „Drept aceea luați aminte de voi și de toată turma, întru care Duhul Sfânt v'a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți biserica lui Dumnezeu, care a o câștigat cu sângele său” (20 v. 28).

(Va urma).

Catehizarea și aplicarea ei.

Cetită în conferința catichetică
din Timișoara.

de preot V. AGA.

La materialul istoriei avem:

Istor. rel. morale, cari stau încă în cumpăna probabilității. Unii le reprobă, cerând numai istorisiri biblice la începători. Limba bibliei nu e încă potrivită mai având ea și noțiuni, ce elevii mărunți nu le pot pricepe, consuma. Deaceia *ist. rel. mor.* își au locul lor bine încheșat, fiind luate din mijlocul copiilor și după priceperea lor. Ele pregătesc pe elev ca să poată primi materialul biblic. Li deschid calea Mt. spre sufletele copiilor.

Fiind ele modele spre a-i îndemna la bine pe copii, luăm mai multe din domeniul binelui decât al răului. Să grijim însă să nu facem nedumerire elevului. În jurul sărbătorilor putem să le prelegem *istor. biblice* referitoare.

Ist. biblice, ne dau centrul învăț. religios, cu viața și învățăturile Mântuitorului.

Ist. bis. ne ajută la cunoașterea dezvoltării economiei divine până azi în alcătuirile ei și face astfel să se întărească alipirea către biserică, care s'a distins prin puterea dzeiască.

Planul analitic actual ne dă o împărțire pe clase a acestei materii, e îndestulător și e conform dispozițiilor pedagogice aprobate de oameni însemnați, ca Ziller Rein etc. cari încă pun dela cl. III încolo *ist. biblice*. Catehismul e de lipsă, ca să ne concentreze

cunoștințele de morală dogmatică, câștigate în anii de școală; aceste în lipsa sistemizării ar rămânea fără legătură, s'ar pierde în rătăcire, fără să le avem folosul.

Metoda predării lui ni-se prezintă dintru început până azi aproape într'o uniformitate. Încă pe timpul apostolilor oamenii, cari așteptau să fie botezați, erau inițiați în învăț. creștine în catehimenate. În sec. III. școlile creștine pregătesc și pe copii p. botez și cuminecătură după metoda școlastică dogmatică, pornind dela abstracțiuni și estragând definițiuni dogmatice de-a gata.

Mai târziu se introduce cateheza cu întrebări și răspunsuri. Primul catehism de acest fel e al lui Bruno de Würzburg, cărula îl urmează Luther și adepții săi. Sinodul tridentin obligă pe preoți a ținea școală duminecală, catehizând. Primul catehism lezuit al lui Camisius și al pietiștilor în sec. 17. cu Spencer au tot acest metod. Contra acestul metod s'au ridicat Pestalozzi și Iaspis, cari au cerut să se estragă înv. rel. mor. din narațiuni, concretizându-le, precum practicăm și azi. De aceea catehismul îl tratăm în anii ultimi ai școlii, după ce din narațiuni am estras aproape toate noțiunile de lipsă.

Între mijloacele catehizării sunt: limba, actele de religiozitate, manualele, rugăciunile, cântece, cercetarea bis. apoi importante tablouri, hartă, literatură religioasă, cărți de rugăciuni, natura etc.

Cu privire la limbă părerile difer. Unii cer eliminarea limbii biblice din învăț. rel. ținându-o de grea arhaică; alții preferă textele biblice ca singure autentice.

La noi până acum dominează stilul biblic în istorioarele biblice cu textul sf. scripturi, iar la *ist. bis.* limba bisericii. Pentru că nu poți să asemeni *ist. biblică* cu alte povești. Copilul trebuie să-și facă idee de timpurile trecute, despre popoarele din orient, simplitatea și spiritul lor. Se înțelege că ce ar fi nepotrivit cu priceperea lor, le schimbăm cu precauțiune.

Rugăciunea e cel mai efectiv mijloc de creștere rel. El pune pe elevi în lucrare, să se îndrepte spre un ideal, spre Dumnezeu cu care să se pună în comuniune, cerând și mulțumindu-i.

Rugăciunile să le acomodăm dezvoltării elevului. Învățăm acele cari le pricep, indispensabile împrejurărilor, în care trăiește copilul. Au să fie scurte, ușoare (poezii) bine explicate, începând cu cunoștințe despre Dzeu, raportul dintre părinte și fiu. Să-i dedăm pe copii să stea cuviincioși și smeriți în timpul rugăciunii.

Cântarea bis. este cel mai înalt stimul la cimentarea simțului rel. prin emoțiunea, ce o produce. Cântarea și muzica ne înalță către Dzeu. Ea este sufletul rugăciunii, cu care are să meargă mână în mână. Alegem întâi cele mai ușoare și apoi treptat ne suim la cele de cuprins și melodii complicate. E bine să începem și să sfârșim cu cântece bis. prelegerile.

Cercetarea bls. e de mare însemnătate. Ea să-
dește și cultivă dragostea către biserică. Să o îndru-
măm așa ca să nu fie numai un obicei. Să se facă
dintr'o pornire de sfială și dorință de înălțare. Ca
serviciul divin să nu fie plictisitor, copiii să ia parte
activă, să cânte, (în cor sau unison). Natura și con-
templarea frumuseților ei încă ne ajută la dezvoltarea
simțului religios „Cât s'au mărit lucrurile...” Ca obiecte
ajutătoare la catehizare ni-se îmble: cărțile de rugă-
ciune, cari au să fie aprobate de autoritățile bls., ta-
blouri mari, lucrări artistice cari să ne vâdească epoca,
cetiri biblice, clare și literatură religioasă.

Manualele câte le avem azi le folosim fără scru-
pului. Ele sunt cenzurate de bărbați autoritativi în do-
meniul pedagogiei și a credinței. Dacă ni-se pare că
ar fi vr'o lacnă o complectăm.

Atâtea ar fi în nucleu normele generale de orien-
tare în domeniul istoric și metodic al catehizării. Pen-
tru a ajunge însă rezultate depline, se mai recer și
alte îndrumări de practică, cari trag greu în cumpăna
reușitei.

Se recere dela catihet anume:

Insufletire, care dă viață oricărei mișcări. Să nu
privim cateh. numai de o împlinire a datorinței ofici-
ale, ci, de o călăuză, de o râvnă sfântă a misiunii noas-
tre. Pătrunși de un simț al iubirii, să ne credem
înălțați prin aceea, că avem să împărțăm și altora
din comoara sufletului nostru, cu inimă largă, neas-
cuzând lumina sub obroc.

Zelul nostru să fie acomodat. Impărțășirea cu-
noștințelor să o facem cu măsură și cumpăt, fără hi-
pezel, numai pe cât o cer trebuințele și puterile ele-
vului. Nu tot ce știm noi avem să-i dăm elevului, ci
numai ce poate el să priceapă, ce corespunde trebu-
ințelor și împrejurărilor, în cari se află și numai ce-i
esențial și ușor de priceput. Să nu-l încărcăm cu ce
nu poate purta, ținând ordinea hotărnicită de Dzeu.

Simplitate în predare. Religia creștină e simplă
să o predăm, ca să fie asimilată.

Ideia despre Dzeu e înăscută și trăește în sufle-
tul copilului, Noi avem numai să-i dăm căldură și lu-
mină ca sămânța sădită de Dzeu să încolțească și să
crească.

Aprofundarea materiei este condiție sine qua non.
Trebuie să știm, ce și cât avem de predat, ca să nu
ne abatem dela țintă și să facem lucru de încurcală
prin digresțiuni nepotrivite, ce ni le aduce spontanitatea.
Să învățăm noi întâi bine lecția, căci prin stăpânirea
materiei capturăm sufletul elevului, îl putem convinge
oprindu-ne numai la esențial și abandonând lucruri de
a doua mână. Prin aprofundare putem să stăpânim:

a) Proporția lucrurilor, predând fiecare obiect
amăsurat importanței sale și apoi ținând cumpăna sen-
timentalismului: Catehetul încălzit de rolul însemnat
să și simțească ceea ce spune, vădind copiilor această

calitate (d. e. patimile Mt. și a lui Iov nu le va ex-
pune sec...)

b) Predarea corectă. Convinși de principiul di-
dactic „non multa sed multum,” nu ne sinchisim de
interesul de a ști, ci de a surescita sentimentul.

c) Ordinea naturală, ferindu-ne de formalism, Re-
ligia la copii mai simpli nu o putem preda în con-
ferințe ci trebuie să o concretizăm după calapoadele
arătate. Orice adevăr trebuie referit dintr'o acțiune a
unui întreg ori a unei persoane. Creștinismul se învață
din viețile oamenilor. Di Cr. încă a propus astfel.
Personalitatea cateh. să fie însăși un îndemn spre bine.
El trebuie să întrupeze toate pornirile bune, căci ceea ce
voește să facă din elevii săi, să fie mai întâi el sin-
gur. Oricât de mici, copiii observă contradicțiile din-
tre vorbe și fapte.

Să nu ajungem să se scornească nedumeriri și
să nu fim numai „glasul celui ce strigă în pustie.”

Să spunem numai adevărul. E lucru foarte greu.
Căci azi ni-se pare imposibil, de a înfăptui poruncile
sf. Scripturi: *cel ce te lovește..... iubiți pe vrășmași...*,
etc. Aceste trebuiesc explicate cu mare precauțiune, ca
să nu se vâdească religia ca o instituție inaplicabilă.

Să împrăștiem în jurul nostru atmosferă morală,
ce să se infiltreze în memoria elevului și să rămână
și după ce se vor uita lecțiile după ani. Să se vâdească
prezența lui Dumnezeu și în ora religiei asupra noastră.

Conduita religioasă să fie în perfectă concordanță
cu ceea ce predăm. Fiecare mișcare ni-e pândită cu
pedanterie, fiind așintită privirea tuturor asupra noastră.
Creșterea rel. cere, ca ceea ce zicem, să și facem.

Ni-se cere conduită respectuoasă și serioasă fără
abateri glumețe. Nu îmbla copiilor degetul mic, ca să
nu-ți ceară mână întreagă. Ora de religie să nu se
amestece în stropșeala celorlalte ore de instrucție. Să
nu fie patul lui Procuste pentru copii, ci să fie un
praznic, un soroc de înălțare. Prin tact, purtare și bu-
nătate mărginită să dobândim inimile plăpânde.

Ținuta să fie naturală, stând în decursul pre-
dării la un loc în fața copiilor, de unde să-i urmă-
rească și să poată fi văzut. Se mișcă numai când scrie
pe tablă, arată tablou...

Inv. religios să-l facem să fie iubit, arătând sub-
limitatea, frumusețea și mai ales eficacitatea lui îmblând
fericirea pe pământ celor ce îl practică.

Practicarea celor învățate să o începem pe băn-
cile școlii. Concludând din sentința „nu tot cel ce-mi
zice Doamne...” elevii să-și facă obișnuință din prac-
ticarea virtuților. Deaceia îi examinăm adese, ce fapte
bune au văzut, și pe cari le-au făcut înșiși.

On. Conferință!

În calea de cinste a catehizării întâmpinăm multe
dificultăți, ce ni-se așează în cale ca stavilare, poti-
gnindu-ne mersul. Așa e:

a) Lipsa de vocațiune. Vocațiunea se cere pen-
tru toate ramurile vieții pastorale deci și pentru ca

tehzare. Ea însușește și ne dă putere, să răbim prin încălceala îndatoririlor.

b). Lipsa de abnegație. Hic Rodos, hic salta. Lumea ne vrea desăvârșiți: integri, fără maculă. E cel mai greu lucru acesta în forfoteala vieții, unde putem să potogim și noi, oameni fiind. Patimile vieții ne dau și două rotocoale ispitiindu-ne cu lunecușurile lor.

c) Viața ne îngămădește aspri grunzi în cale. Mulți avem să luptăm cu grijile traiului, cu mizerii, ce alți slujbași le-au uitat de mult. Mulți suntem încă siliți, să ne cumpănim puterile la răspântia dintre plug și patrafir.

Mai sunt imbrâncelile unor sfărunzi, cari ne pun bețe în roate fără frică de împotrivre, fapt ce ne mărunțește idealul.

d). Mediul cu toată arcănăria lui din jurul copilului ne zădărnicește munca, dărâmand mâne, ce am clădit azi, ca în povestea mănăstirii lui Manole. Realitatea bate isbitor în zidurile înălțate. Familia trebuie să înceapă pregătirea conștiinței prin exemplu după adagiul: verba volant, exempla trahunt, sau cum zice S. Ioan Crisostom: faptele părinților sunt cărți din cari învață copilul. În scopul acesta avem să convenim adese cu părinții, sfătuiindu-l în biserică, în conferințe și în particular asupra îndatoririlor lor, îndrumându-l ce și cum au să facă.

e) Societatea e un venin gol pentru copilul aruncat în ea. El vine la școală cu balastul de preocupări de dispreț asupra preotului, a bisericii etc. despre cari a auzit numai bârfele. Cleul păcatelor se lipește ușor de sufletul plăpând. Aceste burufeni avem să le plivim mereu și cu stăruință.

f). Orele de religie sunt neîndestulitoare. Pentru cel mai însemnat studiu avem mai puține ore. Cel drept planul ne prescrie în școala poporală 14 ore dar n'avem de unde să le luăm. Unde sunt mai multe secții, prilejim orele libere.

g). Neîncrederea în rezultatul nostru. În timpul adolescenței mai ales observăm adese, că munca noastră s'a distrămat. Expansivitatea puterii de viață, încălzită de mediu iau o înfățișare tăgăduitoare trudei noastre. Să nu ne pierdem însă curajul. Sămânța nu s'a pierdut; e acoperită, trebuie numai o apucare, ca să o desvăluim.

h). Lipsa de cărți de specialitate, bibliotecă pastorală, din care să culegem merinde. Scumpetea de azi nu ne îngăduie să ne-o facem în parte fiecare.

Aceste ar fi rezumativ indigetările, în al căror sprijin să ne proptim alcătuirile de interese întăritoare vieții bisericești.

Și mai ceva. Ca truda de ani să nu ni-se spulbere în clocotul milieului, în care ajunge copilul scăpat de pe băncile școlii, mai avem să urcăm o treaptă. Ni-se cere cu impetuozitate organizarea catehizării la tinerime. Căci școlarul aruncat în vârtoarea vieții, rătăcește fără o busolă, se pierde și cade. De aceea ne sunt binevenite infiripările de societăți S. Gheorghe

unde ni-se dă prilejul să umplem golurile rămase și să complectăm cateh. din școală. Aici mai ales se cere practica religioasă. Religia este un normativ îndrumător de viață și nu o teorie sau logică scabă. Îndeplinirea acestui normativ ne îndeamnă să aplicăm principiile de viață, conform scripturii: credința fără fapte...

Am ținut să dau aceasta largă icoană a catehizării adunând din câmpul experienței și din grămada studiilor, tot ce am crezut de folos pentru noi. Din considerații de datorie și de prietenie. Conferințele noastre sunt tot atâtea cursuri de perfecționare, în cari ascultând și vorbind, ne împărtășim idei și îndemnuri practice. Sunt o școală a vieții, unde sporim în bine și folositor.

Munca noastră nu e așa ușoară cum și-o reogindesc contrarii. E o luptă sfântă, proptindu-se pe umerii noștri o lume întreagă, viitorul ei chiar, precum oarecând pământul pe umerii lui Atlas. O elătinare din partea noastră... și lumea se prăbușește. În calea pastorației și în cea a catehizării ni-se rostogolesc bolovanii destui, dar solia și însuflețirea, plămădite din umbrile preamății și din voințe ostolte, ne dau tărie de isbuvire.

Avem să ne creștem o biserică, care să ne priceapă, când îi vorbim de pe amvon, avem să trezim în generații o forță vie, un razăm pentru viață, avem să cloplim inimi. Cunoștințele disperate se pierd în zările uitării; inima însă rămâne ca un indemn pentru lucrurile ideale.

Sub ocrotirea noastră generațiile au s'o pornească înainte înviorate, împotrivoare ispitelor vieții. Iar noi: apostoli ai dreptății, ostași ai crucii și ai slovei, mucenici ai vremurilor schimbate, cu satisfacția celor ce au asudat din straja dimineții până în noapte, vom încheia apoteoza soliei în graiul scripturii: „Doamne pe cari mi-ai dat, i-am păzit“.

Vorbirea Mântuitorului cu Nicodim. *)

De Mitr. Antonie al Chievului în traducere de R. Cuznețov.

Punctul de vedere și în general toate concluziile noastre în lucrarea de față, sunt cu desăvârșire nouă în știință teologică, iar pentru cititori sunt neașteptate. De aceea, expunerea întâmplărilor din viața lui Iisus Hristos nu o facem în ordinea cronologică, ci în ordinea pedagogică, deși ceea ce este mai clar, către ceea ce cere argumente mai solide. Expunerea începe în medias res, cu întâmplarea săturării celor cinci miș

*) Lucrarea aceasta este în legătură organică, cu o altă lucrare a autorului: „Hristos Mântuitorul și revoluția evrească“, publicată în „Biserica și Școala“ Nr. 42, 43, 45 — 1927. 9, 22, 36, 38 — 1928.

Legătura e atât de strânsă că una fără alta, cu greu pot fi înțelese.

de oameni cu cinci pâni și apoi încheiem cercetarea noastră cu clarificarea vorbirii lui Hristos, ce a avut loc la începutul lucrării lui mesianice. Această clarificare ar părea prea îndrăzneță sau arbitrară, dacă am pune-o la început, dar așa, după ce sunt analizate întâmplările și cuvintele evanghelice, socotim, ca cititorii nu vor avea nimic de obiecționat la chestiunea de față.

Dacă veți citi vorbirea Domnului cu Nicodim fără ca să căutați să ghiciți ceea ce în fața Mântuitorului a fost intenționat ocolit de fariseul, care împărtășia speranțe și planuri religioase și politice comune întregului popor iudovesc, atunci conversația aceasta va pare fără nici o legătură, — trecerea Mântuitorului în vorbire dela un subiect la altul cu desăvârșire neînțeleasă și că răspunsurile și declarațiile lui Nicodim nu corăspund conversației. Totul se face însă clar cu desăvârșire și strict logic, dacă ne însușim explicarea de mai sus, dacă avem în vedere întreaga dispoziție și interesele spirituale ale lui Nicodim.

Nicodim a fost unul din învățăceii în ascuns ai Mântuitorului, de frica iudeilor (Ioan 19, 38-39.), dar el a ajuns atare numai după vorbirea sa cu Iisus, care probabil să fi avut loc mai înainte, când dușmănia și ura fariseilor și a sinedriului împotriva lui Hristos încă nu s'a format. Convorbirea a avut loc noaptea nu de frica fariseilor ci de a guvernanților păgâni. Sinedriul și fariseii au fost foarte înclinați către o oarecare mișcare mesianică în mijlocul poporului. Când poporul se aduna în pustia Iordanului, ca să asculte predica de pocăință și despre Mesia care va să vină, „atunci au trimis iudeii din Ierusalim preoți și leviți ca să-l întrebe pe dânsul: tu cine ești? și trimișii erau din fariseii“. (Ioan 1, 19-24.) Putem afirma cu toată tăria că și Nicodim, nu a venit numai din propriul său îndemn, ci la porunca Sinedriului, după atitudinea eroică a Mântuitorului, prin care a scurțat templul de vânzători și după ce în ziua Paștilor a săvârșit minunile în fața martorilor, cari apoi au crezut în el. (Ioan 2, 23.) Presupunerea noastră că Nicodim a avut solie, se bazează pe faptul, că el nu vorbește dela sine, ci dela o societate „învățătorule, știm, că dela Dumnezeu ai venit învățător.“ (Ioan 3, 2.) Așa începe el vorbirea sa. Chiar și Mântuitorul îi răspunde când în singular, când în plural, plângându-se de neputința conducătorilor poporului evreiesc de a crede în binecuvântata promisiune a lui Dumnezeu (v. 10-12.) Dar ca să înțelegem mai bine gândul și aspirațiile lui Nicodim și a altor învățători ai poporului iudovesc, cari au cultivat idela de revoltă în mijlocul poporului, trebuie să ne întoarcem la prorociile lui Daniil despre împărăția lui Dumnezeu și despre Fiul omului, ca veșnicul Împărat, a căror repețire din gura Mântuitorului și a lui Ștefan (Fapt. ap) a provocat contra lor sentința de moarte, pentru că au fost înțelese altfel de ei și altfel de poporul evreiesc, care a ținut foarte mult

la aceste prorocii, dar le-a luat în înțeles politic, mai bine zis în înțelesul lor religios-politic. Mântuitorul doar din acest motiv s'a numit pe sine Fiul Omului, iar biserica și învățăturile sale împărăția lui Dumnezeu și a citat prorocia lui Daniil (Mt. 24, 15.), ca să îndrepte principalele rătăcirii ale cărturarilor și mai marilor poporului evreiesc.

Ca să putem aprecia îndeajuns însemnătatea prorociei lui Daniil, trebuie să luăm în considerare, că aceste prorocii au un caracter evident pentru proroc, fiind însoțite de explicarea clară a locuitorilor cerești, iar după conținutul lor, arată hotărît soarta istorică a lui Israel, care pentru Daniil a fost viitoare, iar pentru mulțimea contemporanilor lui Hristos a fost trecută. Astfel de interpretări originale avea vechiul Israel. Aceste prorocii și astăzi formează o dogmă teologică și programul religios-politic al Iudaismului. În ele se cuprind toate cele numite de Hristos în vorbirea sa cu Nicodim: — Împărăția lui Dumnezeu, Împărăția sfinților pe pământ, intrarea Fiului Omenesc în cer și judecata lui asupra neamului omenesc. Mântuitorul trece la cele trei obiecte dela unul la altul — în aparență fără legătură logică, dar legătura strânsă din prorociile lui Daniil o înțelegem în realizarea lor, în opera lui Mesia, iar iudeii contemporani și în genere toți iudeii după robia Babilonului o înțelegeau în mărirea viitoare a Iudeei. Prorociile lui Daniil au avut însemnătatea călăuzitoare și chiar atotcuprinzătoare, în viața poporului Iudeu și a fost hotărîtoare prin autoritatea lui Daniil. El a fost considerat cel mai înțelept între oameni (Iez 28, 3.) și cel mai puternic înainte stătător al lui Dumnezeu pentru poporul său și chiar pentru omenirea întreagă (Iez 15, 13-21.), mai ales prin faptul, că prorocia venirii lui Mesia și renașterea împărăției lui Dumnezeu cu precizie una matematică a celor 490 ani, răspundea hotărât și limpede la cele mai chinuitoare îndoieli și așteptări ale poporului. Renașterea spirituală și politică a început cu putere mare după apariția prorocilor, dar mai târziu a devenit o jucărie în mâinile aventurierilor politici prin răscoala care s'a sfârșit sugrumată de mâna de fier a Romanilor. Israel și-a închipuit, că el este tezaurul istoriei universale, centrul providenței divine, care odată îl proslăvește, altădată îl umilește. Dar iată, viața Asiei mici se preface pe un timp de 3 veacuri în marea turbată a patimilor diferiților cuceritori, cari se ridică și iarăși cad, iar „poporul ales“ devine o minge neputincioasă de joc, pe care acești bandiți de nimica, o aruncă după voia lor într-o parte, sau în alta. Nădejdea, care le zămbise în timpul Macavelor s'a risipit, iar prorociile lui Daniil au rămas înaintea ochilor lor. Israel, poporul ales al lui Dumnezeu a căzut în robia păgânilor, iar viața universalului se mișcă după capriciile celor din urmă.

Unde-i dreptatea divină? Unde-i atunci însuș Dumnezeu? Acest gând, aceste chinuri ale sufletului

credincios sunt exprimate cu o deosebită putere la unul dintre proroci. (Esdra 13.) Scriitorul plânge înaintea lui Dumnezeu, că El din toate pădurile a ales o singură ramură de struguri, din toate florile o singură floare, din toate păsările un singur porumbel etc. din toate popoarele un singur popor și acum i-a dat în mâna vrășmașilor, deși „despre toate popoarele născute dela Adam, a spus, că ele, cu toată puterea lor sunt nimică, asemenea cu sculptatul și le-a asemănat picăturii ce pică din vas. Și acum, aceste popoare afirmate de nimica, astăzi stăpânesc peste noi și ne subjugă. Dacă pentru noi ai creat veacul acesta, atunci de ce nu-l luăm în moștenire? „Până când?”

Iată, cu ce patimă și cu ce căldură a așteptat și a trăit tot ceea ce a prorocit Daniil. El însuși asemenea a trăit în astfel de durere și stare suflătoare cu prilejul robirii poporului său. Se poate, că el din cauza aceasta s'a învrednicit de cele mai clare presimțiri pentru mântuirea ce va să vină, că s'a plâns înaintea lui Dumnezeu, în pocăință adâncă, pentru păcatele poporului și a mărturisit desăvârșita dreptate dumnezească, care s'a arătat în toate suferințele, la cari a fost supus poporul evreesc în robia babilonică. După aceasta Dumnezeu descopere prorocului vedeniile, în cari balauri înfricoșaji capătă putere pe pământ, torturează pe oameni și hulesc pe Dumnezeu. Balaurii rând pe rând se nimicesc unul pe altul, iar balaurul nou, omorând pe altul, devine și mai înfricoșător și mai furios. Dar iată, apare Dumnezeu, pe Prestolul ceresc, vin judecătorii să deschidă cartea, balaurii au pierdut puterea, Fiul omului vine pe norii cerului, cel vechiu la putere și împărăție peste toate popoarele. Împărăția lui este veșnică și ea nu va avea sfârșit. Unul din cei ce stau pe care-l întreabă Daniil de rostul vedeniilor, îi răspunde, că patru fiară, patru împărății se vor scula pe pământ și cari se vor nimici. Și vor lua împărăția sfinții Celui Preaînalt și vor ținea-o până în veacul veacurilor. (Daniil 7, 17-18.) Împărăția și puterea și mărirea împărățiilor celor de sub tot cerul s'au dat sfinților Celui Preaînalt, și împărăția lui este împărăție veșnică; și toate stăpânirile vor sluji lui și vor asculta de el. (vers 27.) Iată, aceste trei puncte din prorocia lui Daniil au fost obiectul speranțelor încordate ale poporului iudeu și al vorbirii lui Hristos cu Nicodim. Nicodim, precum se vede nu a pus întrebări, dar Domnul răspundea foarte des nedumeririlor cari au frământat pe Nicodim și pe acela, pe cari el i-a reprezentat, deși frământările acestea nu au fost exprimate în auz, ca lui Simon arizeul (Luca 7, 39.), sau cărturarilor din Capernaum (Marcu 2, 6-9), sau Apostolilor (Matei 16, 7) etc. Ideia principală a prorociei a fost următoarea: Dumnezeu nimiceste puterea păgânilor destrăbălați și lumea o supune poporului sfinților, în fruntea cărora va fi pus Alesul Său, Fiul Omeneșc, care-l proslăvește în veci și după ce face judecată peste toate popoarele, prin

aceasta aduce pe pământ dreptatea absolută. Iudeii luau această prorocie în sens, deși miraculos, dar totuși omeneșc. Conducătorul masselor, Fiul lui David, pornește răscoala contra Romanilor și este înălțat de către Dumnezeu până la cer, de unde rostește asupra popoarelor o judecată dreaptă, supunându-le lui Israel. — Poate vi se pare că prorocia în adevăr corespunde mai mult tabloului schițat mai sus? De loc nu este așa. Mântuitorul a înțeles-o și a explicat-o lui Nicodim mai clar. Priviți, Daniil nu numește poporul sfinților pe Israel, nu vorbește de biruința asupra fiarelor cu revoltă înarmată, ci cu puterea dumnezească, ca și în altă prorocie despre visurile lui Nabuhodonosor; nu vorbește despre pedepsirea omenească a vrășmașilor lui Dumnezeu, nici de acțiunea militară a împărăției sfinților, dar vorbește despre supunerea de bună voie a mulțimei în împărăția veșnică.

De aceea în față acestor fiare inconștiente a fost pus Fiul Omului, ca putere morală, înțeleaptă și sfântă, în care s'a manifestat cultura în fașă — om desarmat, dar perfect și tot astfel iudaismul sugrumat politicește a fost tare înaintea lui Dumnezeu prin aceea, că a purtat în sine idela sfințeniei și a perfecțiunii spirituale (Fac. 18, 19.) încă dela Avram, în conformitate cu legământul Dumnezeesc.

Va să zică: Daniil vorbește despre proslăvirea Fiului Omeneșc peste fiară și de împărăția sfinților, de împărăția lui Dumnezeu nu în înțeles politic sau militar, ci în sens moral bisericesc. Pentru aceea, Iisus Hristos totdeauna a folosit aceste expresii, ca să atragă atenția ascultătorilor dela înțelesul pământesc al lui Mesia și împărăția lui, către înțelesul duhovnicesc, că: Mesia, Fiul lui Dumnezeu, care s'a pogorit din cer și care din nou s'a înălțat la cer, are o împărăție spirituală, precum a explicat-o lui Pilat (Ioan 18, 36.) care nu e un stat, ci o biserică, iar judecata lui pe pământ nu este o judecată externă, ci o judecată internă, morală. Acest adevăr îl desvoltă Mântuitorul în vorbirea sa cu Nicodim. Acesta devine programul predicii și activității lui de mai sus apoi și răspunsul sistematic nu numai la nedumerirea lui Nicodim, ci și la a întregului popor evreesc, — nedumeriri cari erau bazate pe înțelegerea greșită a prorociilor lui Daniil, precum am văzut și pe cari Nicodim n'a îndrăznit să le exprime din motive cunoscute.

Nicodim vine la Mântuitorul să vorbească despre venirea împărăției lui Dumnezeu, care — fără îndolală — după părerea lui trebuia să înceapă cu răscoala împotriva puterii romane. Tema aceasta este aproape de conjurație; pentru aceea vorbirea trebuie să fie în taină: el vine noaptea, fiind — probabil — delegat de colegii săi din sinedriu, „unul fiind dintre ei” (Ioan 7, 50.)

Adecă Nicodim spune: Ravvi, știm, că dela Dumnezeu ai venit învățător, (Ioan 3, 2.) de ce nu începi dar răscoala, sau când începi să o pregătești? El vrea

să zică, poate chiar a și zis: de ce nu pregătești răscoala prin care să faci începutul împărăției lui Dumnezeu?

Răspuns-a Iisus și i-a zis lui: amin, amin grăiesc ție: de nu se va naște cineva de sus, nu va putea vedea împărăția lui Dumnezeu (vers 3.) Ești nedumerit, cum eu nu adun în taină o armată și arme, ci numai învăț popoarele credința și virtute, — dar aceasta o fac din motivul, că în împărăția mea sunt numai cei cari s'au născut dela Dumnezeu. (Ioan 1, 12-13.) Zice Nicodim către El: „Cum omul să se nască, fiind bătrân? Au doară poate a doua oară să intre în pân-tecele maicii sale și să se nască?”

(Va urmă)

INFORMAȚIUNI

Măncați fructe, fiind foarte bune pentru sănătate. Căci nucile au o grăsime care nutrește nervii. Piersecele, caisele mâncate cu coajă cu tot înviorază plămâni, stomacul, mațele (intestinele), ficatul (maierile negre). Strugurii curăță sângele și măruntaele omului și întăresc mistuirea. Prunele ajută la lucrul mațelor. Perele întăresc oasele și rărunchii. Merele întăresc pe cei cari se simt slăbiți fiindcă ajută la înolrea sângelui. Copii slabi, gălbicioși să mănânce mere toată vremea. Merele mai ușurează pe cei cu năduf și aduc somn și liniște celor cari sunt ațâțați.

Dumnezeu a dat omului tot ce-i trebuie pentru ca să-și fie sănătatea. E de datoria omului să folosească bunătățile Domnului spre mântuirea sa trupească.

Cură de struguri. În fiecare, an, la coptul strugurilor e bine ca omul să facă o cură, adică să-și „spele” sângele cu rodul viței de vie. Asta se face mâncând în fiecare zi (vreme de 3—5 săptămâni), cu câte un cias înainte de mâncarea de amiază și seară câte o jumătate până la două Kigr. struguri (spălați), fără a înghiți coaja și sâmburii.

Cei cari suferă de artrism, de gută, de anumite boli de rinichi, au să se simtă foarte bine după o astfel de cură de struguri.

Nr. 4597 | 1929.

Ordin Circular.

În conformitate cu adresa Onor. Minister al Cultelor și Artelor Nr. 31.003 | 1929, dispunem, ca obiectele bisericesti — măturii de

artă veche românească de interes deosebit din biserici și mănăstiri, să se conserve cu toată îngrijirea, respective se interzice ori cui — cu desăvârșire ridicarea acestor obiecte fără aprobarea Onor. Minister al Cultelor și Artelor.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 22 August 1929.

Consiliul Eparhial.

Mulțumită publică.

Di prefect Dr Marșieu a binevoit a ordonanța din fondul județean suma de Lei 5000 (cincimii) Lei pentru repararea sftel biserici ort. rom. din Milova pentru ce îi aduce viile sale mulțumiri:

Consiliul parohial.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut „*Liturgica bisericii drept credincioase răsăritene*” de Mitrofanovici — Tarnavski, reeditată de I. P. S. Sa Mitropolitul Nectarie. Cartea se estinde pe 950 pagini — hârtie velină. Costă 650 Lei.

Abonații, adică toți cei ce au comandat-o până acum sau o vor comanda dela Consiliul Eparhial ort. rom. din Cernăuți — până la 15 Septembrie a. c. cât și școalele teologice o vor obține cu 500 Lei (cincisute) exemplarul.

Comenzile se pot face direct la Consiliul Eparhial — secția culturală, — Cernăuți. —

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala“

Redactor responsabil: SIMION STANA.